

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kasvatus ja koulutus henkisen kriisinkestävyyden luojana

Ennakointiakatemian ennakointifoorumi 11.6.2025

Laura Francke

Opetusneuvos, Johtamisen tuki yksikön päällikkö, KM, OTM

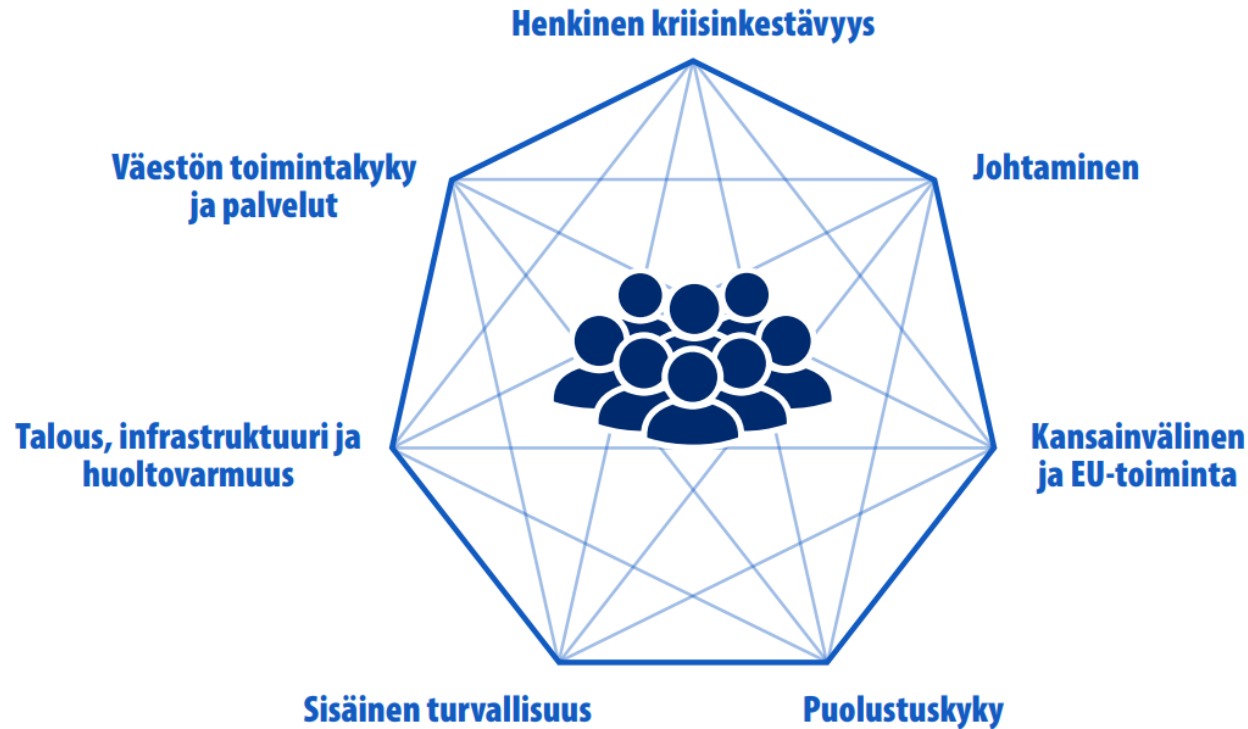
 Laura Francke

 @laura_francke @laurafrancke.bsky.social

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia

Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot ja kasvatus ja koulutus

- Kasvatus-, koulutus- ja tutkimusjärjestelmän ylläpitäminen

- Kulttuuripalvelujen ylläpitäminen ja kulttuuriomaisuuden suojelu
- Nuorisotyön ja -toiminnan sekä liikunnan kansalaistoiminnan ylläpitäminen
- Hengellisen toiminnan edellytysten turvaaminen, viestintä
- Syrjäytymisen ja eriarvoisuuden ehkäiseminen, vapaaehtoistoiminnan edistäminen
- Väestön toipuminen

Osaaminen, osallisuus ja luovuus resilienssin rakentajina

- Kriisinkestävä osaaminen
- Sosiaalinen kriisinkestävyys

Sivistys yhteiskunnallisen koheesion perustana

- Yhteiskunnallinen koheesio rakentuu laaja-alaiselle sivistykselle ja muodostaa perustaa kokonaisturvallisuudelle.
- Sivistys näkyy ja vaikuttaa osaamisena, luovuutena, osallisuutena, globaalina ja yhteiskunnallisena vastuuna, kansainvälisyytenä, moninaisuuden ymmärtämisenä, toisista välittämisenä ja hyvinvointina.
- Aktiivinen ja osallistava kansalaisyhteiskunta sekä toimivat instituutiot ja menestyvät yritykset ovat paras tae yhteiskunnan, ihmisten ja yhteisöjen hyvinvoinnille.

Yhteiskunnan resilienssi

Vastustuskyky

- Yhteiskunnan "iskunkestävyys"
- Varautuminen

Toimintakyvyn säilyttäminen

- Hyvinvoinnin kannalta keskeisten palveluiden jatkuvuus
- Yksilöiden henkinen kriisinsietokyky

Oppiva mukautuminen

- Kyky oppia uutta ja uudistua
- Luottamus yhteiskunnan instituutioihin
- Sosiaalinen koheesio

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja (2019):
Kokonaisresilienssi ja turvallisuus, tasot, prosessit ja arviointi,
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-647-8>

Nuoret ja resilienssi

- **Valtaosa nuorista voi hyvin.** Neet-nuorten määrä laskussa
- Samaan aikaan **kasvava joukko voi yhä huonommin ja resilienssi heikkenee**
Sosioekonominen tausta vaikuttaa hyvinvointiin yhä enemmän.
- **Mielenterveyden ongelmat lisääntyneet** voimakkaasti. 30 % lukiolaistytöistä kokee ahdistusta. Suurin yksittäinen syy myös armeijan keskeyttämiseen.
- **Rikoksilla ja väkivaltaisella käytöksellä oireilu lisääntynyt.**
- Nuorten hyvinvoinnin tukeminen on **monialainen asia**. Valtion, kuntien, hyvinvointialueiden ja yhteiskunnan muiden toimijoiden yhteistyö keskeistä.
- **Laadukkaat koulutus- ja opiskelupolut, kulttuurin, liikunnan, nuorisotyön palvelut.**
- **Kasvatus ja koulutus, harrastustoiminta, liikunta, nuorisotyö ja kaikki lasten ja nuorten ympärillä toimivat aikuiset luovat resilienssiä ja hyvinvointia lapsille ja nuorille.**

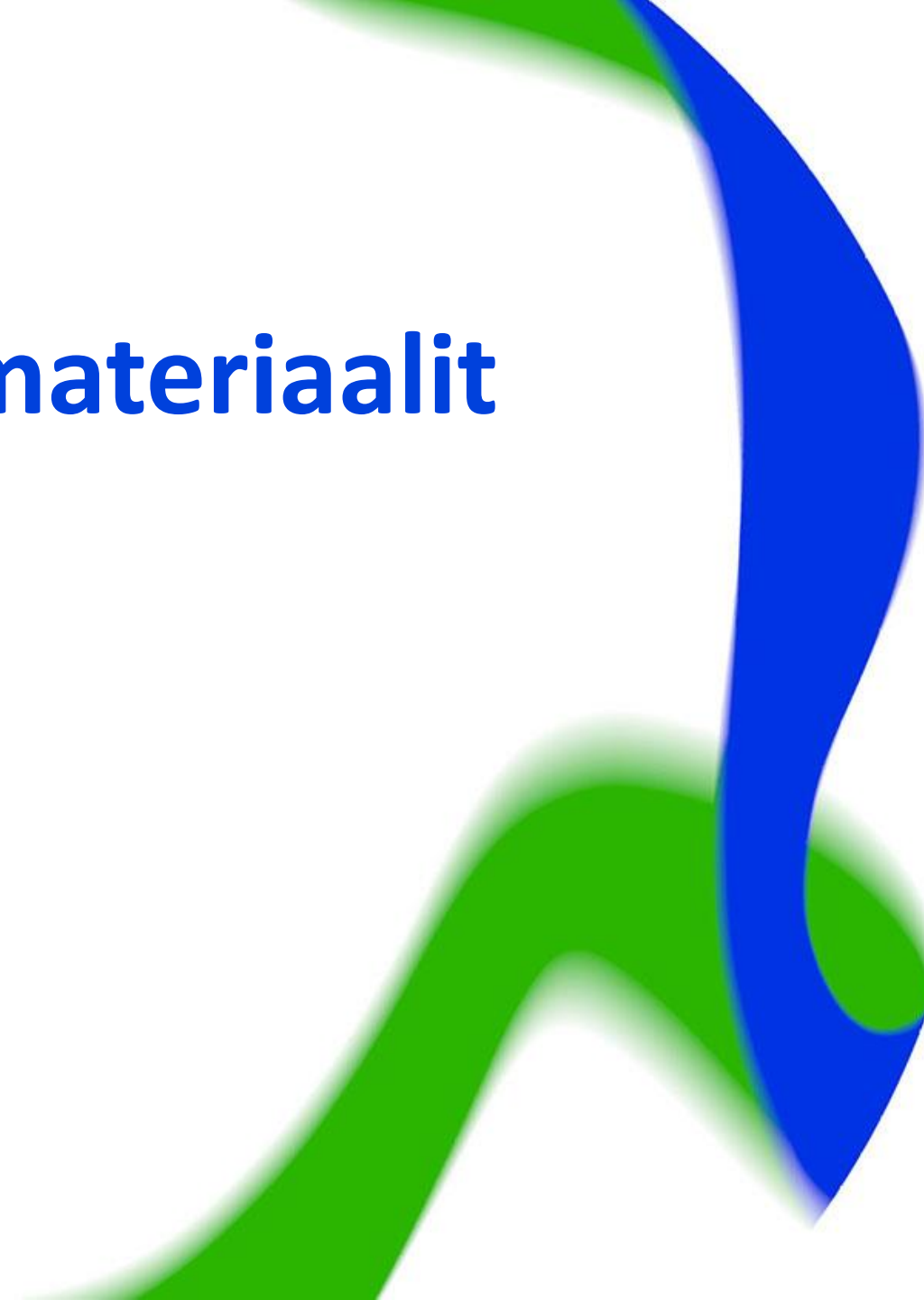
Tutkittu tieto vs. disinformaatio

- Tutkittuun tietoon pohjaava koulutusjärjestelmä ja korkea kansallinen koulutustaso on paras keino ehkäistä informaatiovaikuttamista ja disinformaation leviämistä.
- Kaikilla kansalaisilla tulee olla mahdollisuus ymmärtää nyky-yhteiskunnan murroksia ja päästä osalliseksi niiden ratkaisemisessa tarvittavasta tietopohjasta.
- Suomen vahvuutena on korkea luottamus instituutioihin ja mediaan.

Miten osaaminen auttaa henkisen kriisinkestävyyden ylläpitämisessä?

- **Etukäteen varautuminen**
 - Toimintakulttuuri ja sen johtaminen, osallisuus, polarisaation ennaltaehkäisy
 - Väestön osaaminen kuten medialukutaito, turvallisuus- ja huoltovarmuusosaaminen, toiminta digitaalisissa ympäristöissä
 - Yleisten valmiuksien vahvistaminen, kyvykkyydet kriisitilanteessa, osaamisen mukautuvuus eri tilanteisiin
- **Kriisitilanteessa toimiminen**
 - Etukäteisvarautuminen auttaa toimimisessa, toiminta kysyy resilienssiä
- Tehokas kriisistä toipuminen
 - Normaalitilanteeseen palaaminen ja tilanteista jälkikäteen oppiminen
- Kansainvälisen ja kansallisen yhteistyön rooli
 - Kahdenvälinen sekä monenvälinen (mm. EU, OECD) tiedonvaihto ja aktiivinen yhteistyö; osaamisen ja tiedon jakaminen, tietoisuuden herättämisen keinot ja riskien hallinnan tavat
 - Vuoropuhelu ja yhteistyö kasvatuksen ja koulutuksen järjestäjien ja yhteiskunnan eri sektoreiden kanssa

Opetushallituksen materiaalit turvallisuustyöhön

Kasvatuksen ja koulutuksen turvallisuussivusto

Turvallisuuden osa-alueita

Fyysinen turvallisuus

Sosiaalinen turvallisuus

Psyykinen turvallisuus

Pedagoginen turvallisuus

Kasvatuksen ja koulutuksen turvallisuussivusto: [katso tästä](#)

Turvallisuussivusto

Turvallisuuden johtaminen

Turvallisuuden johtaminen →

Kokonaisvaltainen turvallisuus syntyy kaikkien turvallisuuden osa-

Varhaiskasvatuksen turvallisuustyön organisointi ja johtaminen →

Yleissivistävän koulutuksen turvallisuustyön organisointi ja johtaminen →

Ammatillisen koulutuksen turvallisuustyön organisointi ja johtaminen →

Työsuojaus ja -turvallisuus →

12/06/2025 | Opetushallitus

Yhteistyötahot →

Varautuminen kasvatuksessa ja koulutuksessa

Turvallisuusosaaminen

Turvallisuus on merkittävä hyvinvoinnin osatekijä. Turvallisuusosaamiseen sisältyy erilaisia tietoja, taitoja, arvoja ja asenteita.

Varautuminen häiriötilanteisiin

Varautuminen on ennakoivaa toimintaa, jolla pyritään turvaamaan yhteiskunnan eri toiminnot kaikissa tilanteissa.

Kriiseihin varautuminen ja toiminta äkillisessä kriisitilanteessa

Ilmiöt

Häiriötilanteet sähköjake- lussa ja varautuminen sähkö- pulaan →

Sähkönjakelun häiriötilanteiden aiheuttamiin sähkökatkoihin on hyvä varautua myös kasvatuksessa ja koulutuksessa.

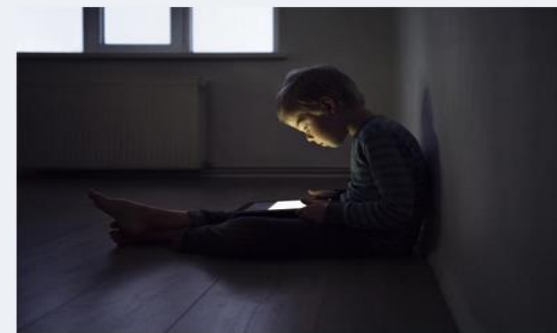
Vesihuollon häiriötilanteet ja varautuminen vedenkäytön rajoitukseen →

Vesihuolto on osa kriittistä infrastruktuuria

Kyberturvallisuus →

Kyberturvallisuudessa on kyse siitä, että digitaaliseen toimintaympäristöön voidaan luottaa ja että sen toiminta on turvattu.

Informaatiovaikuttaminen →

Lapset, nuoret ja aikuiset kohtaavat informaatiovaikuttamista usein sosiaalisen median palveluissa.

Tartuntataudit →

Kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjän on hyvä varautua tartuntatautilanteisiin.

Venäjän hyökkäyksen käsittely kasvatuksessa ja koulutuksessa

Venäjän hyökkäys
Ukrainaan ja mediasisällöt
varhaiskasvatuksessa

Venäjän hyökkäyksen kä-
sittely kasvatuksessa ja
koulutuksessa

Venäjän hyökkäyksen kä-
sittely eri oppiaineitten
opetuksessa

Venäjän hyökkäys ja sosiaa-
lisen median kautta tule-
van sisällön käsittely

Jokaisella on oikeus turval-
liseen ja syrjimättömään
oppimisympäristöön

Jokaisen oikeus turvalli-
seen arkeen myös kriisien
aikana

Polarisaation, vastakkaina-
settelyn ja konfliktien kä-
sittely

Varautuminen hybridi- ja
kyberturvallisuusuhkiin se-
kä informaatiovaikuttami-
seen

Tavallinen, turvallinen arki antaa hyvän pohjan kriisinkestävyydelle

- Varhaiskasvatuksella, opetuksella ja koulutuksella on merkittävä rooli lasten ja nuorten henkisen kriisikestävyyden kehittämisessä ja ylläpidossa.
- Mahdollisuus keskustella asioista turvallisesti yhdessä ja saada luotettavaa tietoa vahvistaa lasten ja nuorten luottamusta sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemusta.
- Turvallisuus on tunne, joka syntyy arjen rutiineista, ennakoitavuudesta ja varautumisesta sekä erityisesti luottamuksesta siihen, että kukaan ei jää yksin.
- Varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen turvallinen arki vuorovaikutussuhteineen on lasten ja nuorten hyvinvoinnissa keskeistä.
- On tärkeää, että lasten ja nuorten mahdollisimman tavallinen arki jatkuu niin kasvatuksessa ja koulutuksessa kuin vapaa-ajallakin erilaisissa häiriö- ja poikkeustilanteissa.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kasvatus ja koulutus luovat tulevaisuuskhoa ja toivoa

